Vlaamse Ergonomie Vereniging –werkroep ‘Zorg’

Filip Buckens, ergonoom UZG, bestuurslid VerV – wergroep ‘Zorg’

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Inhoud

- Voorstelling VerV - Voorgeschiedenis ‘werkgroep zorg’
- Doel praktijkrichtlijn
- Wetgeving en normen
- Principes
  - Vijf mobiliteitsklassen
  - Glijzeilen
  - Tilliften
  - Hoog-laag voorzieningen
  - Vlaamse tilthermometer
  - Andere
- Toekomst

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Structuur VerV

Algemene Ledenvergadering

Raad van Bestuur

Werkgroep kantoor

Werkgroep industrie

Werkgroep zorg

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Werkgroep kantoor

- Praktijkrichtlijn kantoorinrichting
- Media
- Actie 101010

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Werkgroep industrie

2018

- Infosessie specialisatie ergonomie
- Masterclass “MTM en ergonomie”

2019

- Ergoday industrie – Update KIM tools op 4 juni
- …

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Werkgroep zorg

- Workshops “Goede praktijken in de zorg”
- Praktijkrichtlijn zorg
- Consensus jargon
- Validatie mobiliteitscategorieën
- Vlaamse Tilthermometer
- Charter

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Voorgeschiedenis

- 1 april 2010: eerste overlegplatform: Preventie overbelastingsletsels in de zorg
- 10 november 2011: studiedag ‘Zorg zonder letsel’
- Eind 2011: feitelijke vereniging: ‘gezonde medewerker, gezonde zorg’
- 1 april 2014: Synapz
- 22 september 2016: VerV werkgroep ‘zorg’
- 5 oktober 2017: fundamenten van praktijkrichtlijn en Vlaamse tilthermometer
- 11 oktober 2018: studiedag ‘goede praktijken in de zorg’ en voorstelling praktijkrichtlijn verplaatsen van personen

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

VerV

“Gezonde medewerker, gezonde zorg”

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

epos GRENSVERLEGGEND LEREN · DAVID GERINCKLINIKA · az alma · NH NORDIC HEALTH · athlon · securex human capital matters · vives

Leden consensusoverleg

- UZ Brussel
- UZ Gent
- AZ Alma Eeklo
- AZ Delta Roeselare
- AZ OLV Ziekenhuis Aalst
- AZ Turnhout
- Dominiek Savio
- Familiezorg West-Vlaanderen
- Jessa Ziekenhuis
- OCMW Brugge
- Sint-Jan Brugge
- Wit-Gele Kruis Oost-Vlaanderen
- Attentia
- IDEWE
- Liantis
- Mediwet
- Mensura
- Premed
- Securex
- CLB
- Colruyt Group
- LOCOmotion
- Supergoed PXL Hogeschool

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Doel praktijkrichtlijn

Doelgroepen

- Ziekenhuizen
- Woon-zorg centra
- Thuiszorg
- Gehandicaptenzorg

Doelstelling

- Verminderen / vermijden van klachten van het bewegingsstelsel bij medewerkers uit de zorgsector
- Aanbevelingen tot gebruik van specifieke verplaatsingshulpmiddelen
- Bepalen van minimum voorwaarden ergonomisch werken in de zorg

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Wetgeving en normen

Codex boek VIII titel 3 Manueel hanteren van lasten

ISO-TR 12296: manueel verplaatsen van patiënten

- PTAI
- MAPO index
- Dortmund Approach
- Tilthermometer

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Principes waarover akkoord

- Personen indelen in vijf mobiliteitsklassen (A-E)
- Transfers binnen bed vereisen steeds een glijzeil vanaf mobiliteitsklasse C
- Transfers uit bed gebeuren met een tillift vanaf mobiliteitsklasse C
- Verzorging, wassen/douchen onder begeleiding vereisen steeds een hoog-laag voorziening
- Risico verplaatsen van personen wordt geëvalueerd met Vlaamse Tilthermometer

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Principe 1 : vijf mobiliteitsklassen

Uitgangspunt:

- Uniforme taal – gelijke classificatie
- Belasting verminderen door resterende mogelijkheden van zorgvrager te benutten
- Keuze van geschikte hulpmiddelen

(Gevalideerde) classificatiesystemen

- FIM score: Functional Independence Measure (7 cat.)
- Banner Mobility Assessment tool for nurses (4 cat.)
- Barthel index (5 cat.)
- KATZ schaal (4 cat.)
- Mobiliteitscategorieën Nederlandse TilThermometer (3 - 5 cat.)
- …

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Principe 1 : vijf mobiliteitsklassen

- A: volledig actief, doet alle verplaatsingen zelfstandig.

- B: actief, kan met een hulpmiddel of na instructie zichzelf verplaatsen.

- C: beperkt matig actief, hulp nodig bij verplaatsen, heeft zitbalans en een stafunctie.

- D: half passief, hulp nodig bij verplaatsingen en heeft wel zitbalans, maar geen stafunctie meer. Een restkracht in armen en/of benen is aanwezig.

- E: volledig passieve zorgvrager. Geen kracht meer in armen en benen, ontbreken van zitbalans, hoogstens nog hoofdcontrole

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Validatie mobiliteitscategorieën

Aanpak

- Diverse doelgroepen
  - Ouderenzorg
  - Zorg voor personen met een beperking
  - Thuiszorg
  - Ziekenhuissetting
- Per setting 10 willekeurige patiënten, cliënten, bewoners
- Selectie van beoordelaars:
  - 1 expert /setting, (vertrouwd met de schaal)
  - 4 hulpverleners (niet vertrouwd met de schaal, wel met de cliënt)

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Validatie mobiliteitscategorieën

Aanpak

- De hulpverlener krijgt de instructie zoals die nu in Nederland wordt gebruikt.

- In principe gebeurt de inschaling op dezelfde dag door de verschillende hulpverleners, of indien niet mogelijk, minstens in dezelfde week. Zo vermijden we dat de evolutie in de fysieke toestand van de cliënt bepalend kan zijn om andere resultaten te bekomen.

- Nagaan per setting waar een discussiepunt ligt

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Validatie mobiliteitscategorieën

Verwerking gegevens:

- 0 = afwijkend antwoord
- 1 = overeenstemmend antwoord

Bv.:
A,A,A,B = 1.1.1.0
A,A,B,B, = 1.1.0.0. of 0.0.1.1.
A.B.D.A.C= 1.0.0.1.0.

totaal doc	totaal doc -n fouten			afwijkend
285	260	91,2	% totaal	25
231	211	91,3	% zonder experten	20
101	91	90,1	% ziekenhuizen	10
44	38	86,4	% thuiszorg	6
40	33	82,5	% gehandicaptenzorg	7
100	99	99,0	%woon-zorg centra	1
aantal cliënten:		54		

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Principe 2 : glijzeilen

Bij een zorgvrager vanaf mobiliteitsklasse C is het verplaatsen in bed, na activatie van de zorgvrager met inzetten van de eigen beenkracht en gebruik van de optrekbeugel, vaak onvoldoende. Wanneer de zorgverlener moet overgaan tot aanbieden van hulp, dan is een glijzeil en trage startbeweging bij uitvoering steeds vereist. De verplaatsing wordt zo veranderd van een til naar een schuifbeweging.

1	Hulpmiddel	Firma namen, synoniemen	Omschrijving	Gebruik		A	B	C	D	E	afbeelding	groep
16	glijzeil	Multiglide, hyperglide, transfermatras, transferkussen, simple-slide	Het glijzeil is een buisvormig glad laken . Gemaakt van polyethyleen met een uiterst lage wrijvingsweerstand en tevens antistatisch behandeld .	Voor alle verplaatsingen binnen de grenzen van het bed of stoel .Men plaatst het glijzeil geheel of gedeeltelijk onder de hulpvrager . Het materiaal rolt over zichzelf en verlaagd de wrijvingsweerstand.		x	X	X	X			horizontaal transfer
17	glijlaken	4WaySheet,	Het glijlaken heeft de vorm van een steeklaken. Het is gemaakt van polyethyleen met een uiterst lage wrijwingsweerstand aan de ene zijde en aan de andere zijde een antisliplaag	Het kan gebruikt worden voor allerhande verplaatsingen binnen de grenzen van het bed. Men zal het altijd gebruiken in combinatie met een steeklaken			X	X	X		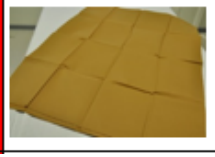	horizontaal transfer

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Principe 3 : tilliften

Wanneer extra hulp nodig is bij verplaatsingen van bed naar zit en omgekeerd, is ondersteuning van een tillift vereist. Een actieve tillift versterkt de medewerking van de persoon. Wanneer dit niet meer mogelijk is, tilt een passieve tillift of plafondlift de passieve zorgvrager volledig op.

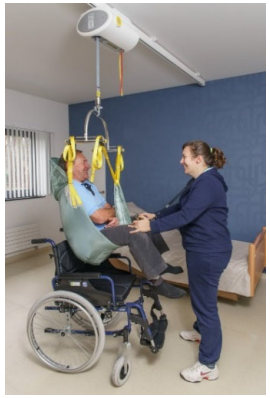

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Principe 4 : hoog-laag voorzieningen

Verzorging gaat vaak gepaard met statische houdingen. Deze worden snel vermoeiend. Een rechtopstaande werkhouding kan men langer volhouden. Daarom is een hoog-laag bed standaard noodzakelijk in de zorgsector. Een verstelbare omgeving zoals hoog-laag bad, hoog-laag douchestoel en hoog-laag zitvoorziening, ... laten ook toe dat randtaken in optimale houding gebeuren.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Principe 5 : Vlaamse tilthermometer

Het verminderen van de fysieke belasting in de zorg gebeurt stap per stap. Om te evalueren in hoeverre men reeds beantwoordt aan deze principes, geeft de Vlaamse Tilthermometer een snel overzicht. In functie van de mobiliteitsklasse wordt per deeltaak bekeken of het vereiste hulpmiddel aanwezig is.

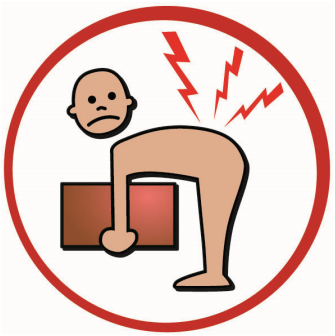

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Nederlandse TilThermometer

- Verschillende versies voor diverse doelgroepen
- Stoelt op jarenlange ervaringen
- Redenen voor aanpassingen
  - Verschillende terminologie Nederland / Vlaanderen
  - Uitbreiding gebruik hulpmiddelen
  - Niet altijd waarheidsgetrouw ingevuld
- Aanpassingen
  - Bijkomende hulpmiddelen
  - Extra aandachtspunten

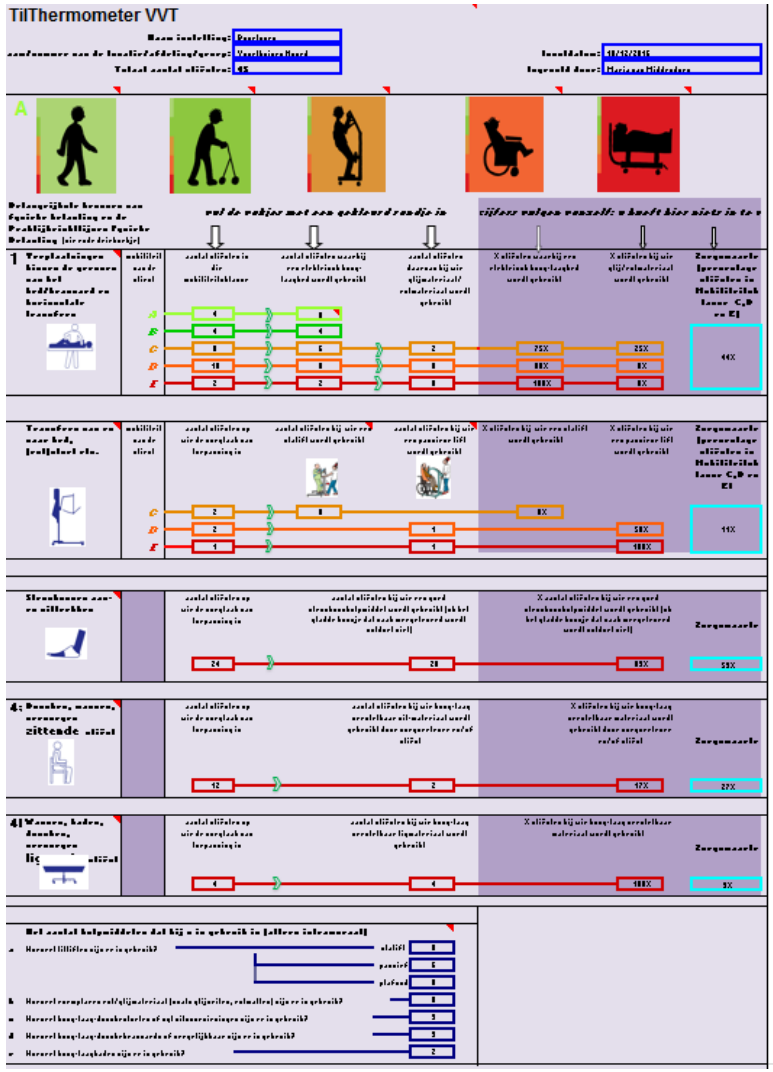

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Planning

- Gebruik van aangepast Excel-bestand Vlaamse tilthermometer
  - Vraag om opmerkingen en suggesties door te geven
- Gebruiksvriendelijk digitaal invulblad met alleen bruikbare invulvelden
- Digitaal programma voor dataextractie uit EPD
- Publicatie i.s.m. LOCOmotion en VerV betreffende validatie

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Vlaamse tilthermometer

Aanpassingen op basis van opmerkingen uit

- studiedag VerV 2017
- praktijkopdrachten opleiding ergonomie

N Pt	Cliënt	1	2	3
	Klasse	B	D	A
BMI	lengte (in meter)	1,72	1,9	1,5
	gewicht (in kg)	69	80	94
	BMI_berekening	23,3	22,2	38,
Verplaatsing bed naar bed (verbedden)	van toepassing	ja	ja	ne
(douche - brancard - behandeltafel)	gebruik hoog-laagsysteem	ja	ja	ne
	gebruik hulpmiddel	rolbord	plafondlift	gee
Verplaatsing binnen bed	van toepassing	nee	ja	ne
	hoog-laag bedden	nee	ja	ne
	gebruik hulpmiddel	geen	glijlaken	gee
Van lig naar zit (opzetten,vb. bed-	van toepassing	ja	ja	ne
	gebruik stahulpmiddel	actieve lift	geen	gee
	gebruik lift	geen	passieve tillift	gee
van zit naar sta en stappen	sta en stappen enkel B en C	ja	nee	ne
	sta-en staphulpmiddel	kruk	geen	gee
steunkousen	steunkousen	nee	ja	ne
	hulpmiddel steunkousen	geen	glijkous	gee
zittend douchen/ wassen	wassen/douchen zittende cliënt	nee	nee	ne
	gebruik hoog-laag douchestoel	nee	nee	ne
liggend douchen	liggend douchen	nee	ja	ne
	hoog-laag douchebrancard	nee	ja	ne
baden	baden	nee	nee	ne
	hoog-laag bad /badstoel	nee	nee	ne

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Interpretatie resultaten

- Tabblad ‘grafiek’
- Overzichtsblad
- Overzicht welke taken en hoeveel % voldoen volgens richtlijnen
- Doel om te streven naar 100%

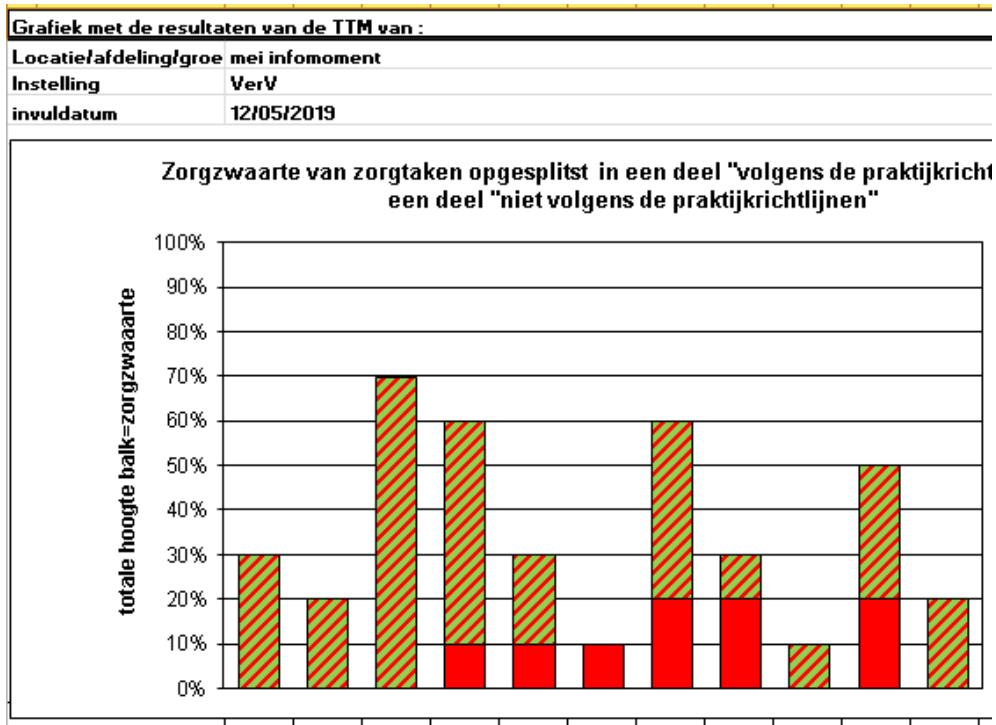

Grafiek met de resultaten van de TTM van :	
Locatie/afdeling/groe	mei infomoment
Instelling	VerV
invuldatum	12/05/2019

	1. van liq naar liq (EHL)	1. van liq naar liq (glijzeil)	2. binnen grenzen liggender-steuning (EHL)	2. binnen grenzen liggender-steuning (glijzeil)	3. van en naar bed (actieve lift)	3. van en naar bed (passieve lift)	4, steun-kouren	5, douchen afwassen zittende client	6. douchen liggende client	7, zit naar sta-wandelen	8 baden client
deel zorgzwaarte volgens praktijkrichtlijnen	30%	20%	70%	50%	20%	0%	40%	10%	10%	30%	20%
deel zorgzwaarte niet volgens praktijkrichtlijnen	0%	0%	0%	10%	10%	10%	20%	20%	0%	20%	0%
totale zorgzwaarte	**30%**	**20%**	**70%**	**60%**	**30%**	**10%**	**60%**	**30%**	**10%**	**50%**	**20%**

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Andere principes

Consensus steunkousslide – glijkous

Belasting verminderen bij aandoen van steunkousen door gebruik van aangepast hulpmiddel

Consensus karvragen:

- Lopen de wielen soepel?
- Is de diameter van de wielen meer dan 12 cm?
- Is het gewicht minder dan 300 kg?
- Is de ondergrond vlak, hard en horizontaal
- Zijn er drempels afwezig?
- Zijn handvatten instelbaar?

6 x ja = een veilige werkbelasting

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Werkgroep zorg

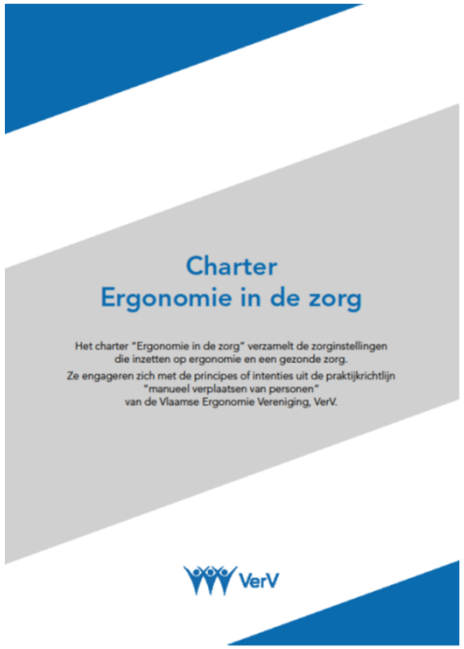

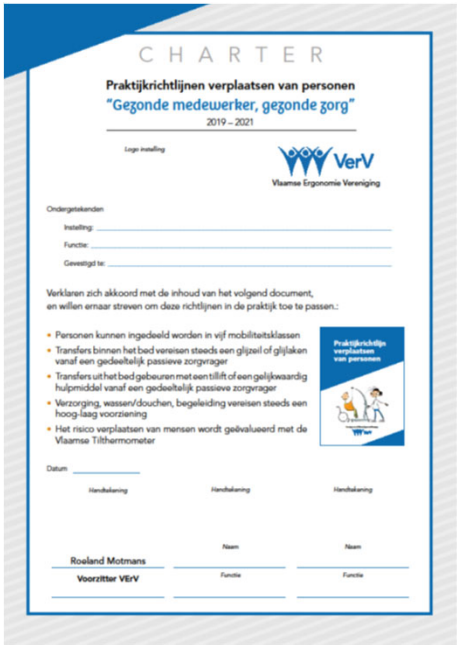

2019

- Ergoday zorg – Congres op 8 oktober
- Charter – intentieverklaring
- Onderzoek betreffende basisprincipes tillen van lasten en personen
- Uitbreiden netwerk (onderwijs, firma's, …)
- Gebruiksvriendelijkere Vlaamse Tilthermometer (versie 3 en 4)

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Toekomst

- Introduceren praktijkrichtlijn versie 1 + (site VerV)
- Levend document vakjargon verplaatsingshulpmiddelen met mobiliteitsklassen
- Verder automatiseren Vlaamse Tilthermometer

Hulpmiddel	Firma namen, synoniemen	Omschrijving	Gebruik						afbeeldi	groep
lidmaatsteun	Nurse asistent	De lidmaatsteun is afgeleid van het bekende vissersknuk. Dit hulpmiddel is ontwikkeld om de fysieke belasting van zorgverleners bij het verzorgen en verplegen van vonden, het zv achrolen van armen en ledematen, en het aantrekken van steunkousen op bed te beperken.	plaats het lidmaat op de nurse assistent zodat vb verzorging aan de hiel, zonder problemen kan uitgevoerd vorden	X	X	X	X	X		diverse
transfergordel	Easy belt, SafeBelt, universele transfergordel, Magic Belt	Een transfergordel is een hulpmiddel dat bij praktisch alle transfers bruikbaar is , de cliënt kan mee helpen maar heeft onvoldoende stabiliteit om de transfer alleen te doen. De gordel zorgt ervoor dat ondersteuner en cliënt bij elkaar ideale grip vinden zonder aan kleren of ledematen te moeten trekken. De transfergordel biedt ergonomische aangrijpingspunten zodat de nodige kracht en het risico op lichamelijke letsels geminimaliseerd blijft (b.v. een aangrijpingspunt kort bij het beklien.(p.v. onder de okzels).	hulpverlenenr of cliënt doen de gordel om hun midden, en hebben zo een aangrijpunt bij vb rechtkomen.		X	X				diverse
optrekbeugel	papegaai, perroquet	Een optrekbeugel is een hulpmiddel dat rond of op het bed wordt bevestigd, de cliënt heeft nog de vaardigheid om met de bovenste ledematen mee te helpen en zich in bed op te richten of te verplaatsen.	laat de cliënt de optrekbeugel vast nemen om zo vb zijn bovenlichaam naar voor te brengen, om eventueel kussens te herschikken		X	X	X			diverse
bedladder	oprichthulp	Flexibel hulpmiddel met kunststof kuz of houten greep , dat gefixeerd wordt aan bed zeiel of brancard	Hulpvrager die nog over voldoende armkracht beschikt met een goede rompstabiliteit kan hiermee van houding veranderen		x	x	x			diverse
draaischijf	turn plate, ErgoTurn, tuntable	De draaischijf bestaat uit 2 op elkaar gemonteerde ronde schijven waarbij de bovenste schijf draait t.o.v. de onderste . De buitenste zijden beschikken over een antisliplaag	De draaischijf laat toe om een hulpvrager die zijn voeten niet kan verplaatsen een gewenst aantal graden te draaien. Een stafunctie is evenwel noodzakelijk. Bij een grote draaischijf kan men een voet tussen de voeten van de hulpvrager plaatsen .		x	x				diverse

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Communicatie

- Portret
- Nieuwsbrief
- Social media
- Posters

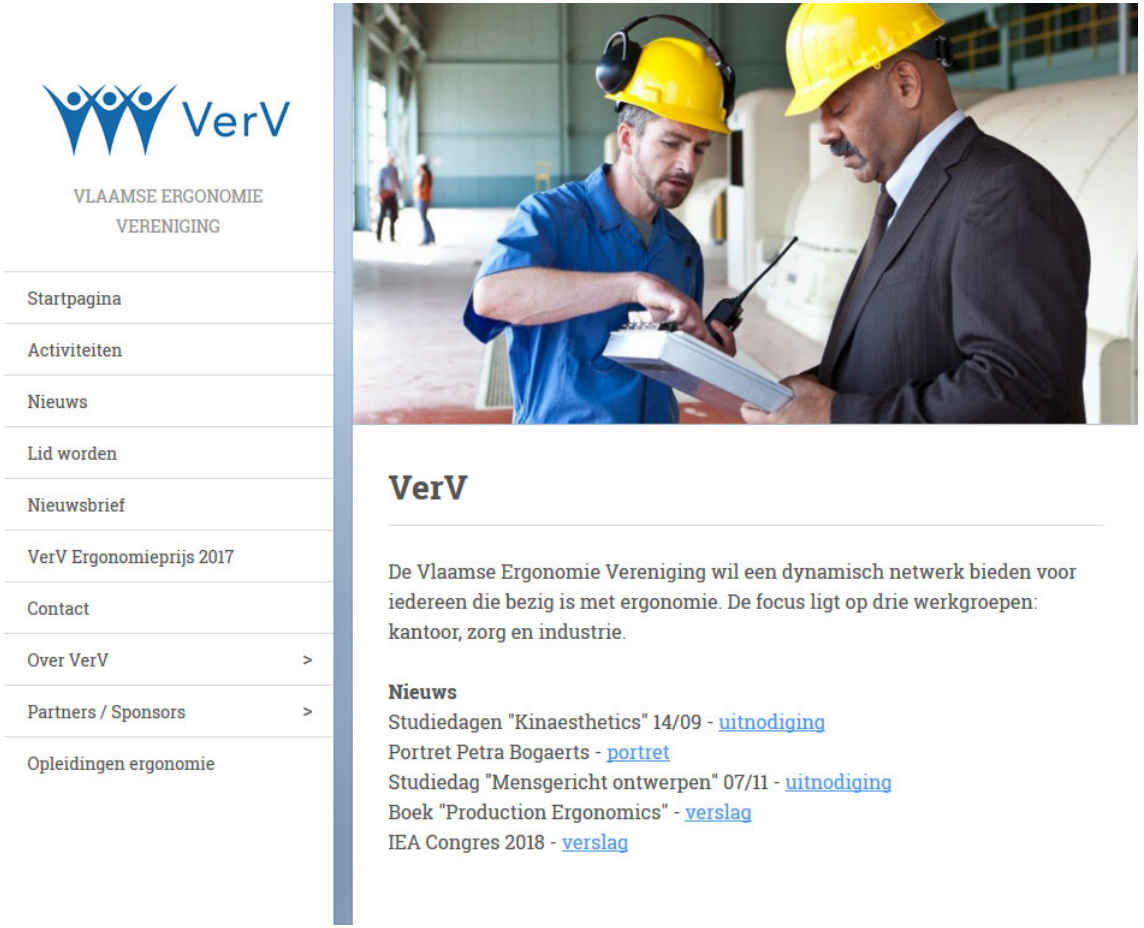

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Toekomst

- IEA: Affiliated member
- CREE: dossiers van Eur Erg
- Prebes: invulling Wikiprebia
- Cobeprev: opleiding preventieadviseurs hervormen
- Werkgroep industrie
- Vier grote events “ergodays”

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Contactgegevens

Site Vlaamse Ergonomie Vereniging:

www.verv.be

Contact via:

www.verv.be/contact/

Werkgroepen : kantoor, zorg en industrie

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union